

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Хецеговине

Broj: SI 3 Iž 030735 18 Iž
Sarajevo, 16.10.2018. godine

IZVORNIK

Sud Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u apelacionom upravnom vijeću sastavljenom od sudija, Vesne Trifunović, predsjednika vijeća, Dinke Bešlagić-Čovrk i Srete Crnjak, članova vijeća, odlučujući o žalbama političkog subjekta Srpska demokratska stranka (SDS-SRSRS-SRS), Banja Luka, ul. Nikole Tesle br. 16, i Vukanović Nebojše kandidata političkog subjekta Srpska demokratska stranka (SDS-SRSRS-SRS) za Narodnu skupštinu R Srpske, iz Trebinja, Vožda Karađorđa 54 izjavljenoj protiv odluke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, broj: 05-1-07-5-412/18 od 11.10.2018. godine, u pravnoj stvari novčane kazne, u nejavnoj sjednici održanoj dana 16.10.2018. godine, donio je

RJEŠENJE

Žalbe se djelimično uvažavaju, Odluka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine broj 05-1-07-5-412/18 od 11.10.2018. godine preinačava u dijelu odluke kojom je utvrđena visina novčane kazne na način da se političkom subjektu Srpska demokratska stranka (SDS-SRSRS-SRS) umjesto iznosa od 4.000,00 KM izriče:

Za povredu iz stava (1) tačka a) novčana kazna u iznosu od 1.500,00 KM (hiljadu i petsto konvertibilnih maraka),

Za povredu iz stava (1) tačka b) novčana kazna u iznosu od 1.500,00 KM (hiljadu i petsto konvertibilnih maraka), odnosno

Jedinstvena novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM (tri hiljade konvertibilnih maraka) koje će snositi solidarno članice ove koalicije (Srpska demokratska stranka, Srpska radikalna stranka Republike Srpske i Srpska radikalna stranka dr Vojislav Šešelj), i

Vukanović Nebojši kandidatu političkog subjekta Srpska demokratska stranka (SDS-SRSRS-SRS) za Narodnu skupštinu R Srpske, umjesto iznosa od 6.000,00 KM izriče:

Za povredu iz stava (1) tačka a) novčana kazna u iznosu od 2.000,00 KM (dvije hiljade konvertibilnih maraka),

Za povredu iz stava (1) tačka b) novčana kazna u iznosu od 2.000,00 KM (dvije hiljade konvertibilnih maraka), odnosno

Jedinstvena novčana kazna u iznosu od 4.000,00 KM (četiri hiljade konvertibilnih maraka).

U preostalom dijelu u kojem je utvrđena odgovornost političkog subjekta Srpska demokratska stranka(SDS-SRSRS-SRS) i Vukanović Nebojše, kandidata političkog subjekta Srpska demokratska stranka (SDS-SRSRS-SRS) za Narodnu skupštinu Republike Srpske, ožalbeni odluka ostaje neizmjenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Odlukom Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, broj i datum navedeni u uvodu, utvrđena je odgovornost političkog subjekta Srpska Demokratska stranka iz razloga što se Vukanović Nebojši kandidat političkog subjekta Srpska demokratska stranka (SDS-SRSRS-SRS) za Narodnu skupštinu R Srpske, dana 28.09.2018. godine na Radio Gacku i dana 29.09.2018. godine na predizbornoj tribini Saveza za pobjedu u Trebinju koristio jezikom koji bi nekoga mogao podstaći na nasilje ili širenje mržnje, čime je prekršio pravila ponašanja u izbornoj kampanji iz člana 7.3 stav (1) tačka 7 Izbornog zakona BiH pa je novčana kazna izrečena i to:

- navedenom političkom subjektu u iznosu od po 2.000,00 KM za povredu iz stava 1 tačka a) i b)odnosno jedinstvena novčana kazna od 4.000,00 KM, koje će snositi solidarno članice navedene koalicije Srpska demokratska stranka, Srpska Raikalna stranka Republike Srpske i Srpska radikalna stranka dr Vojislav Šešelj, i

- Vukanović Nebojši u iznosu od po 3.000,00 KM za oba prekršaja odnosno jedinstvena novčana kazna u iznosu od 6.000,00 KM.

Politički subjekt Srpska demokratska stranka i Vukanović Nebojša su blagovremeno uložili žalbe na navedenu odluku zbog povrede pravila postupka, nepotpuno i nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava.

U žalbama, navodi da povredu pravila postupka vidi u činjenici da CIK u obrazloženju odluke citirane rečenice Nebojše Vukanovića cijeni kao jezik raspirivanja mržnje ili podsticanje na nasilje ili širenje mržnje, odnosno kao jezik raspirivanja mržnje, te da predmetni govor prenosi jasan i neposredan rizik od podsticanja na mržnju, izazivanje straha i netoleranciju, što je čini nezakonitom. Naime, takvim postupanjem CIK BiH ograničava pravo na slobodu izražavanja koja je zaštićena odredbama člana 10 stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, što predstavlja jedan od osnovnih

temelja demokratskog društva, naročito iz razloga što je u pitanju predizborna kampanja, pa je jasno da se radi o političkom kontekstu, tj. o političkom tipu izražavanja.

Osim toga, izjava koja je navedena u cjelosti, naročito sporni dio istovremeno sadrži lako dokazive činjenice, a ujedno predstavljaju i mišljenje (vrijednosni sud). Nije se analizirala izjava što predstavlja subjektivni osjećaj CIK-a o ocjeni koja je neutemeljena u činjenicama i bez ikakvog jasnog i arugmentovanog obrazloženja.

U konkretnom slučaju, s obzirom da je u toku izborna kampanja, oštre riječi i kritike političara su nešto što se može očekivati i što se mora tolerisati jer sloboda političke rasprave je u središtu demokratskog društva koji preovlađuje kroz cijelu Konvenciju.

Pogrešno je primjenjena i odredba člana 19.9 stav 1 i stav 2 tačka j) Izbornog zakona BiH, jer je u konkretnom slučaju Nebojša Vukanović je kandidat političkog subjekta Srpska demokratska stranka (SDS-SRSRS-SRS) za Narodnu skupštinu Republike Srpske, a ne pristalica političkog subjekta, zbog čega je neosnovano kažnjavanje političkog subjekta Savez za pobjedu, a relevantna je samo odredba člana 19.9 stav 4. Navedenog zakona. Osim toga, kazna je previsoka jer nije povratnik u kršenju odredbi Izbornog zakona BiH kako je i konstatovano u obrazloženju osporene odluke, a zbog čega smatra da je kazna trebala i morala biti blaža.

Centralna izborna komisija BiH je u odgovoru na žalbu predložila da se žalba odbije kao neosnovana.

Ispitujući pobijanu odluku u okviru žalbenih navoda vijeće Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine je zaključilo da su žalbe osnovane i to samo u odnosu na visinu izrečene novčane kazne.

Kako proizilazi iz stanja u spisu, Centralna izborna komisija BiH je na pravilan i zakonit način utvrdila odlučne činjenice koje opravdavaju u predmetnom slučaju primjenu odredbe člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona. Naime, CIK BiH je uvidom kompletan predmet i tonski zapis govora Nebojše Vukanovića dana 28.09.2018. godine na radiu Gacko kao i dana 29.09.2018. godine na tribini Saveza za pobjedu u Trebinju “ potpuno i pravilno utvrdila da je kandidat političkog subjekta Srpske demokratske stranke, Vukanović Nebojša, koristio jezikom koji bi nekog mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje, čime je prekršio pravila ponašanja u izbornoj kampanji. Navedenom odredbom određeno je da kandidatima i pristalicama političkih stranaka, listi nezavisnih kandidata, listi pripadnika

nacionalnih manjina i koalicija, kao i nezavisnim kandidatima i njihovim pristalicama, te zaposlenima ili na drugi način angažiranim u izbornoj administraciji nije dozvoljeno koristiti se jezikom koji bi nekog mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje, ili objavljivati ili upotrebljavati slike, simbole, audio i video zapise, SMS poruke, internet komunikacije ili druge materijale koji mogu tako djelovati.

Tačno je da je sloboda misli i izražavanja osnovno ljudsko pravo zaštićeno članom 19. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, a također i članom 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Međutim, sloboda govora ne može biti neograničena i bezuslovna. Upravo suprotno od toga, stavom 2 člana 10 Evropske konvencije to pravo korištenja slobode iznošenja može biti ograničeno i sankcionisano kaznama propisanim zakonom. U konkretnom slučaju primjenjuje se Izborni zakon BiH kojim su jasno propisana pravila ponašanja u u izbornoj kampanji i kaznene odredbe u slučaju kršenja istih.

Naime, odredba člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona BiH propisuje samo jezik koji bi nekoga mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje. Ne postoji zakonom utvrđena obaveza da se dokazuje postojanje posljedica, nego da ocijeni, prema načelu materijalne istine, načelu zakonitosti i načelu ocjene dokaza, da li je korištenje određenog jezika moglo navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje.

Prema odredbi člana 1.1 Izbornog zakona BiH, izborna kampanja podrazumjeva period u kojem politički subjekt na zakonom utvrđen način upoznaje birače i javnost sa svojim programom i kandidatima za izbore. Ponašanje kandidata i pristalica političkih stranaka, listi nezavisnih kandidata i koalicija, kao i nezavisnim kandidatima je propisano odredbom člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona. Pojedinci i političke stranke koje sudjeluju u izbornom postupku moraju poštivati pravila ponašanja.

Prema shvatanju apelacionog vijeća, suprotno od žalbenih navoda, činjenica da je u toku predizborne kampanje Vukanović Nebojša kao kandidat političkog subjekta Srpska demokratska stranka za Narodnu skupštinu Republike Srpske dao sporne izjave i to putem medija i na predizbornom skupu, koristeći se netolerantnim i neprimjerenim načinom izražavanja navodeći porijeklo kandidata za predsjednika Republike Srpske Željke Cvijanović, kao osobe koja nije dostojna kandidata za tu funkciju, u kontekstu..“ da je djed Željke Cvijanović Pejo Marić bio satnik i da je učestvovao u zločinima u Bosanskom Brodu i Derventi,.... svi pre nego krenu na glasanje da dobro razmisle šta bi rekli njihovi preci da vide da glasaju za unuku ustaškog satnika..“. Analizirajući tekstove u cjelini CIK BiH je pravilno cijenila da je korištenjem

takvog jezika, Vukanović Nebojša mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje, odnosno da se predmetnim govorom na nedozvoljen način animira birače sa ciljem davanja podrške na izborima.

Zbog navedenog, ne mogu se prihvatiti navodi žalbe kojima se ukazuje na političku retoriku koja se koristi na skupovima političkih subjekata kao politički tip izražavanja, niti se može prihvatiti kao vrijednosni sud koji u biti predstavlja činjenicu lako dokazivu, jer i tačne činjenice na način i u vrijeme kada su iznesene mogu nekog navesti ili podstaći na širenje mržnje, imajući pri tome u vidu jasno definisana pravila ponašanja propisana Izbornim zakonom BiH.

Iz svega iznesenog može se sa sigurnošću utvrditi da je ožalbena odluka zasnovana na materijalnim propisima i da je u zakonito provedenom postupku dokazana odgovornost žalitelja.

Kada je u pitanju odmjeravanje novčane kazne, apelaciono vijeće nalazi da Centralna izborna komisija BiH nije pravilno cijnila težinu učinjenih povreda člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona BiH i stepen odgovornosti žalitelja. Naime, članom 19.9 stav (1) tačka j) propisana je novčana kazna za navedenu povredu izbornog zakona za politički subjekt u rasponu od 1.000,00-10.000,00 KM, a tačkom 4. istog člana navedenog zakona propisana je za istu povredu novčana kazna i za kandidata političkog subjekta u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM.

U konkretnom slučaju utvrđena kazna od po 2.000,00 KM za svaki prekršaj posebno odnosno ukupno 4.000,00 KM političkom subjektu jeste u granicama propisanim zakonom, ali nije pravilno cijinjena težina učinjene povrede i činjenica da nije povratnik u kršenju odredbi Izbornog zakona, pa je apelaciono vijeće preinačilo izrečenu kaznu političkom subjektu Srpska demokratska stranka za svaki prekršaj po 1.500,00 KM, odnosno na jedinstvenu novčanu kaznu od 3.000,00 KM, cijeneći da će se istom postići svrha kažnjavanja.

Što se tiče novčane kazne za Vukanović Nebojšu u iznosu od po 3.000,00 KM za svaki prekršaj posebno, odnosno jedinstvena novčana kazna od 6.000,00 KM, ista nije određena u granicama propisanim zakonom, s obzirom da maksimalna novčana kazna ne može preći iznos od 5.000,00 KM, pa tako ni jedinstvena novčana kazna ne može biti veća od zakonom propisane. Osim toga, prema ocjeni ovog vijeća, ni visina izrečene novčane kazne nije srazmjerna učinjenom prekršaju, naročito imajući u vidu težinu učinjene povrede i činjenicu da žalitelj nije povratnik u kršenju odredbi Izbornog zakona BiH. Uzimajući u

obzir navedeno, ovo vijeće je preinačilo izrečenu novčanu kaznu Vukanović Nebojši kandidatu političkog subjekta Srpske demokratske stranke za svaki prekršaj po 2.000,00 KM odnosno jedinstvenu novčanu kaznu od 4.000,00 KM.

Iz svih navedenih razloga, apelaciono vijeće nalazi da je žalbe su djelimično osnovane, pa je iste primjenom odredbe člana 81. stav 1. u vezi sa odredbom člana 54. stav 2. Zakona o upravnim sporovima BiH (Službeni glasnik BiH broj 19/02-74/10), valjalo uvažiti i preinačiti ožalbeno rješenje Centralne izborne komisije BiH.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA
Vesna Trifunović